

اسناد و نامہ امجدی تاریخ

پروفیسر شاکاہ علوم انسانی

مجید برہمچاری تاریخ نگار درہم شمارہ، چند سند و نامہ از اسناد جامع علوم انسانی

اسناد و نامہ ہر شمارہ تاریخ نگار پیش از این در جگر چاپ شدہ اند

بچاپ میرساندہ تارفتہ رفتہ مدرک و اسناد پرکنندہ تاریخ ایران

جمع آرد سر دہ برابر استفادہ پرودہ ہند گمان آئادہ گردد.

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

اسناد و نامه های تاریخی

(چند نمونه از مجموعه اسناد میرزا ملکم خان ناظم الدوله)

مقدمه

رسم نگاهداری اسناد و مدارک سلطانی و دیوانی، از دیرباز در ایران معمول بوده است و باستاند مدارک بسیاری که در دست داریم میدانیم پادشاهان ایران اسناد و نوشته ها و عهدنامه های خود را در مخازنی مخصوص نگاهداری میکرده اند و در بسیاری از کتابها نیز بوجود این گونه مخازن اشاره شده است اما در دوره اسلامی ظاهراً بعلت عدم ثبات پایتخت ها و امکان حملات و تجاوزات قبایل و جنگ های بی پای و فراوانی که میان پادشاهان و ملوک نواحی مختلف روی میداد مراکز ثابتی برای نگاهداری اسناد نبوده و نوشته ها و اسناد را همیشه در سفرها و

از

سرینب جهانگیر عم محتر

(دکتر دریاخ)

۱ - آرشو مالی مکشوفه در تخت جمشید مربوط به مخامنشیان و آرشوهای سلطنتی در نسا متعلق به پادتی ها و در سوغدیان مربوط به ساسانیان و همچنین اشاراتی که در چند موضع از تورات آمده است مؤید این نظراست .

اردو کشی‌ها با پادشاه میبرده‌اند^۲ تا در موارد نیاز در دسترس باشد. در دوره صفویان و بعدهم در دوره قاجاریه بسبب تثبیت حکومت و ثابت شدن پایتخت، آرشو سلطنتی بوجود آمد اما ظاهراً این وضع تنها منحصر به دربار بوده است و حکام و والیان بایگانی ثابتی برای نوشته‌ها و اسناد نداشته‌اند بلکه هر زمان والی و حکمرانی تغییر مییافت نوشته‌ها و مدارک حکومتی را هم با خود میبرد و این سنت بعدها هم که بتقلید از اروپائیان قرار شد دولت ایران در دربارهای دوست، سفارتخانه‌های ثابت و دائمی داشته باشد باز معمول بوده و سفیران چون تغییر مأموریت میدادند و یابه ایران احضار میشدند، کلیه اوراق و مدارک دوران سفارت خود را که حقاً بایستی سابقه کار سفیر بعدی باشد با خویش می‌بردند و سفرای جدید بمرور و باقتضای اموری که پیش می‌آمد سوابق امر و موضوع را از دولت متبوع خود میخواستند و وزارت امور خارجه از آن سوابق، رونوشت‌های مصدق میفرستاد تا مبنای آگاهی و اقدامات سفیر جدید باشد و از این روست که غالباً از اسناد سیاسی این دوره نسخ متعدد دیده میشود و بدین ترتیب، این مأموران بهنگام مرگ انبوهی از اسناد و نوشته‌های دولتی و سیاسی و دیوانی مربوط به موضوعها و مسائل گوناگونی را که در دوران حکمرانی‌ها و یاسفارت‌های خود فراهم کرده بودند بجای میگذاشتند و همین اوراق و نوشته‌هاست که امروز گاه بگاه در خاندانهای قدیمی بدست می‌آید. از جمله این مجموعه‌ها اسناد و اوراقیست که حاصل یک عمر سفرها و مأموریت‌های میرزا ملکم خان ناظم الدوله میباشد و پس از مرگ او بوسیله همسر وی به کتابخانه ملی پاریس اهدا شده و اینک جمع آن اوراق و نوشته‌ها در ۱۱ مجلد در آن کتابخانه نگهداری میشود^۳ و سندهائی که اینک از نظر خوانندگان میگذرد از این مجموعه میباشد و در آینده نیز در هر فرصتی چند سندی از آن را برای استفاده محققان ارائه خواهیم کرد. در اینجا لازم میدانم که از دانشمند گرامی آقای دکتر اصغر مهدوی استاد دانشگاه تهران که مجموعه عکسی خود را در اختیار نگارنده قرار دادند صمیمانه سپاسگزار باشم.

۲ - در مورد آرشو و رسم نگهداری اسناد در ایران نگارنده فصل جامعی در کتابی تحت عنوان «مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی» نوشته است که بزودی بچاپ خواهد رسید.

۳ - در طبقه Supplement Persan از شماره‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۷

=۱=

سواد مراسله سفارت دولت عثمانی بوزارت جلیله امور خارجه؛

چنانچه البته جناب فخامت نصاب حاجی محسن خان وزیر مختار وایلیچی مخصوص دولت علیه ایران مقیم اسلامبول بوزارت جلیله امور خارجه در طهران اطلاع داده است مقاله نامه بی که ما بین دولت مشارالیه و دولت عثمانی مذاکره می شد تمام احکام آن را بموقع اجرا خواهند گذاشت ولی امضای آنرا دولت علیه عثمانی معلق و مشروط بدو چیز داشته یکی عقد معاهده تجار تیه فیما بین و یکی تسویه امور معوقه مترا کمه عثمانی در ممالک ایران و بهمین مضمون و مفاد تلغرافنامه دیروز از باعالی بدو ستدار رسید بابلاغ آن مامور است که اگر چه در صورت بجای نیامدن شرطین مذکورین در مدت مناسبه از جانب دولت علیه ایران طبعاً معلوم است که از برای مقاله نامه مذکوره حکمی باقی نخواهد ماند ولی باز رسماً تبلیغ می شود و باعالی خالی از مناسبت ندیده در تلغرافنامه مزبوره صریحاً مندرج داشته است که از امور معوقه مترا کمه است فقره جناب شیخ عبیدالله افندی و مسئله محمد بیگ جاف و چون اطلاع خاطر محترم جناب مستطاب اشرف از مراتب لازم بود به ترقیم و تصدیع این مراسله پرداخت زیاده زحمت نمی دهد ۲۵ شهر ذی حجه ۱۲۹۰ امضاء

=۲=

جواب دولت ایران به سفارت دولت عثمانی °

بتاریخ ۲ شهر محرم الحرام سنه ۱۳۵۹

مراسله مورخ ۲۵ شهر ذی حجه آن جناب جلالتمآب در نمره ۱۷۱ واصل ایادی احترام گردید مینویسد که مقاله نامه فیما بین دولتین علیتین بتوسط

۴ - برک ۲ مجموعه ۱۹۹۶. Suppl. Pers.

۵ - برک ۶ مجموعه ۱۹۹۶. Suppl. Pers.

نظارت خارجه عثمانی و سفارت ایران منعقد و احکام آنها بموقع اجرا گذارده خواهد شد ولی امضای او را دولت علیه عثمانی معلق و مشروط به دو چیز داشته اند یکی عقد معاهده تجار تیه فی مابین و یکی تسویه امور معوقه عثمانی در ایران که از آن جمله فقره شیخ عبیدالله و مسئله محمد بیگ جاف است لازم شد در جواب بمزاحمت خاطر آنجناب بپردازم که اولاً از جناب فخامت نصاب حاج محسن خان معین الملک وزیر مختار این دولت علیه ابدا اشاره بمشروط بودن مقاوله نامه نرسیده است و نمی تواند رسید زیرا که یک مقاوله نامه که تا ابد باید وسیله و سند مراجعه فیما بین دو دولت معظمه باشد شنیده نشده است که مشروط و معلق قرار بدهند خاصه از برای اموراتی که اقدام و حسن نیت یک طرف کافی نیست بلکه اگر حقیقه رفع این قبیل مواد مقصود و منظور واقعی بسابعالی است اولاً و بسا لذات باید خودشان اقدام منصفانه نمایند و حقوق مقدسه دولت هم جوار خود را ادا کنند که تاحق مطالبه حقوق خود را توانند داشت. با وجود این باز دقتی که اسم او را امور معوقه سفارت عثمانی تسمیه و بوزارت جلیله امور خارجه تقدیم فرمودید و قمسیونی مرکب از چهار نفر اعضا، دو نفر از وزارت خارجه و دو نفر از سفارت سنیه معین شد و یکماه است که مشغول اتمام مطالب سفارت می باشند، برخی را صورت اقدام داده و از برای بقیه در کارند و حال آنکه امورات معوقه سفارت سنیه ما در اسلامبول از سنین قدیمه الی الآن بقدری است که بدون اغراق پنجاه مرتبه از آنچه آنجناب دفتر و سیاهه داده اید زیادتر است و البته در نظر دارید در حین مذاکره انعقاد مجلس قمسیونی بجهت امورات معوقه شما، مذاکره شد که بعینها همین طور قمسیونی در اسلامبول بجهت امورات معوقه سفارت سنیه ما تشکیل یابد و دوستان منتظر احقاق حقوق خودمان و مقابله بمثل می باشد. اما در فقره شیخ عبیدالله باز خالی از لزوم نمی داند بنویسد که شیخ مومی الیه در داخل مملکت ایران چه نوع خودسری نموده و دردهات متعلقه ایران متحصن شده و بروی عساکر ایران گلوله انداخته و اسباب انواع اختلال در داخله

مملکت گردید باوجود این قسمیون مختلطی معین شد که رفته حقیقت امر و درجه تقصیر مرتکبین را مشخص نموده راپورت نمایند اما از آن طرف عبدالرحمن آقای هر توشی متنازع فیه در خاک عثمانی، تجهیز جمعیت و سوار نموده با هیئت اجتماع، تخطی و تجاوز از حدود کرده در داخله ایران دهات خان دیزج و شیخلر را خراب و غارت، رجال و نسوان را اسیر نموده جمعی را بقتل رسانده بقدر بیست هزار تومان اموال و دواب نهب کرده انواع افتضاح که ذکر آنها را در مراسله رسمیه قبیح می‌دانم بعمل آورده معاودت کردند مراتب در دارالخلافته باستحضار آنجناب رسماً رسیده شد و بواسطه سفارت این دولت بوکلای دولت علیه عثمانی تبلیغ گردید و هنوز عبدالرحمن آقای هر توشی مومی‌الیه را نگرفته و محبوس نکرده‌اند که اقل وظیفه حقانیت و انصاف بعمل آمده باشد و امید تکمیل اجرای عدالت و حسن نیت و بی‌غرضی کار گزاران عثمانی از برای ما حاصل آید. اما مسئله محمد بیگ جاف، در این باره دوستدار بهیچوجه نمی‌داند دولت عثمانی چه ایرادی به اولیای دولت علیه ایران وارد می‌توانند آورد. اولاً عشیرت جاف و رؤسای آنها تبعه خالصه دولت عثمانی نبودند بلکه فیما بین دولتین متنازع فیه بودند. چندی در خاک عثمانی توطن کردند حالا بعضی از آنها بمیل خاطر خودشان بدون هیچ قسم تشویق و ترغیب بوطن اصلی خود معاودت نمودند و دولت ایران تا امروز بهیچوجه اسبابی که موجب امید کامل آنها تواند شد محض ملاحظه حسن همجواری با دولت علیه عثمانی فراهم نیآورده است لیکن کار گزاران دولت علیه عثمانی هر قسم عشیرت صحیحه و [-] خالصه دولت علیه ایران که بخاک عثمانی رفته‌اند فوراً کمال تصاحب و حمایت را از آنها نموده نظیر انواع تملطفات و نوازشات می‌دارد و هر قدر مطالبه او باتبعید آنها از سرحد ایران می‌شود بهیچ قسم تمکین نکرده چنانچه اگر سیاهه‌اسامی این قبیل اشخاص را بخواهید دوستدار حاضر است که با اسم و رسم و تاریخ و موقع باسواد تحریرات رسمیه که مبادله شده است باستحضار آنجناب جلالتمآب برساند. در اینصورت که سفارت ایران

اینقدر امور معوقه در خاک عثمانی داشته باشد و این طور فضاحت و قباحت از عبدالرحمن آقای هرتوشی با تجاوز حدود در خاک ایران بوقوع رسیده باشد و اینقدر از تبعه و عشایر صحیحه ایران را تصاحب نموده در سرحد اسکان بدهند آید و نظر انصاف جای این دارد قرار نامه که باید مبنای رفتار طرفین بدون عایق و سگته واقع شود، مشروط بجرئی امورات معوقه سفارت و فقره شیخ عبیدالله و محمد بیگ جاف که قرار همه از روی کمال حسن نیت و حقانیت داده شده است بشود و دوستدار یقین دارد که و کلای دولت عثمانی بعد از اطلاع از مضمون این مراسم تجویز این نوع شروط و قید را نکرده از برای اجرای هر نوع منظورات حقه خودشان در ایران اقدامات منصفانه در امورات متعلقه به ایران را شرط خواهند دانست لاغیر.

=۳=

نامه ملکه انگلستان به ناصرالدین شاه ۶

هو

ترجمه مسوده نامه اعلیحضرت ملکه انگلستان باعلیحضرت همایونی شاهنشاه ایران از بالمورال مورخه ۲۰ ماه ژون سنه ۱۸۷۴
 اعلیحضرت برادر من نامه که مورخه هیجدهم ماه مارس گذشته بمن نگاشته بودید عزووصول ارزانی داشت ضمنا مرا مستحضر ساخته اید که قرار شده مجلس کمیسیون مختلط بجهت تحقیق بعضی مسائل که مربوط بقرارداد امور سرحدیه ممالک اعلیحضرت همایون خودتان و ممالک اعلیحضرت همایون سلطان است منعقد شود در حالیکه از اعلیحضرت همایون شما بجهت این خبر امتنان دارم امید صادقانه خود را اظهار میدارم که انشاءالله این فقره که برای

۶- برگ ۱۱ مجموعه ۱۹۹۶ Suppl. Pers.

۷- ۱۵ ژوئن ۱۸۷۴ ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۹۱ مطابق بوده است

مملکتین نهایت اهمیت را دارد بطور دلخواه طرفین انجام مطبوعی حاصل نماید، از اعلیحضرت همایون شما اظهار تشکر می‌نمایم از اینکه در نامه خودتان نسبت بمن اظهارات صمیمی دوستانه فرموده‌اید و آرزو مندم که همواره مزاج شریف آن اعلیحضرت قرین بصحت و عافیت بوده سلطنت ایشان مستدام و با عز و جلال بوده باشد. معلوم است آن اعلیحضرت از دوستی مدام و اقدام کامله من نسبت بخودشان اطمینان تمام داشته مراخواهر مهربان خودشان محسوب خواهند فرمود: **ویکتوریا**

= § =

سواد کاغذ ساعد الملك در پترزبورغ ۸

۲۳ شهر رمضان المبارک ۱۲۹۱

خدا یگانا این بنده لازمه بندگی و ماموریت خود میداند هر گونه اطلاعاتی که در اینجا کسب نماید، با اولین وسیله و هر چه زودتر خدمت بندگان جناب مستطاب اجل معروض بدارد خاصه بعض اموراتی که راجع بشخص آنجناب اشرف است خلاف بندگی و ارادت میباشد که با مسامحه و تعلل بگذرانند البته تلگراف رمز این بنده که ۲۲ شهر رمضان عرض کرده بود بنظر شریف آنجناب رسیده است و فی الجمله استحضار حاصل فرموده اند لازم آمد که تفصیل را بتوسط پست نیز خدمت بندگان حضرت اجل معروض بدارد و چون می‌دانست که بالقطع پاکتهای بنده چه در اینجا و چه در تهران باز خواهد شد از آن جهت نزد جنرال قونسول تفلیس فرستادم که در جزو عریضجات خود خدمت بندگان مستطاب اجل ایفاد بدارد از قراری که این بنده از جائی محرمانه استنباط کرد، گویا وزارت خارجه اینجا از روی راپورتهای طهران راپورتی درست کرده به قریم^۹ نزد اعلیحضرت امپراطور فرستاده اند و در

۸- بر گ ۷ مجموعه ۱۹۹۶ Snppl. Pers. - مخاطب این نامه معلوم نیست

۹- منظور کریمه است

نظر امپراطور چنان وانمود کرده‌اند که تاثیر دولت روس در مملکت ایران این اوقات بالکلیه تغییر کلی یافته و جمیع حرکات و سکنات آن دولت از روی دستورالعمل مأمورین دولت انگلیس است بدون شور و مصلحت ایشان ابدأ اقدام با امری نمیکنند. شاهد این مدعا فقره شمن دفر^{۱۰} است با وجود آنکه اعلیحضرت شاه شفاهاً از اعلیحضرت امپراطور و پرنس شانسیلیه، خودخواهش کرده بودند که در این فقره شمن دفر دولت روس هرگونه حمایت به دولت ایران نماید کمال ممنونی حاصل خواهد کرد چرا که دولت ایران محرز است که بدون راه آهن نمی‌تواند ترقی کند مشیرالدوله با صلاح دید دولت انگلیس این کار معظم را عاقل و باطل کرده هر گاه شاه میخواست که در جمیع امورات و خیر و شر خود را شریک و سهم دولت روس بدانند و روز بروز خود را بدولت روس نزدیک نماید بهتر از شمن دفر وسیله مرادده‌ای از برای دولتین بدست نخواهد آمد چگونه شده است که حالا بکلی عکس وعده‌های شاه ظهور میکند و همه اینها را مشیرالدوله مانع است گویا این اظهار و راپورت وزارت خارجه را امپراطور با خط خود تصدیق کرده بود حالا این فقره شمن دفر در اینجا مسئله پنجم واقع شده است، این مسئله را کنار گذاشته در پی فراهم آوردن اسباب دیگر هستند صریح و آشکارا می‌گویند وقتی که با بارون زویتر این قرارداد راه آهن را در ایران ممضی میداشتند ابدأ با دولت روس مشاوره و مصلحت نکسردند چگونه میشود همینکه بنا بخواهش خود اعلیحضرت شاه، کمپانی در روسیه فراهم آمد و خواست در ایران بیست فرسخ راه آهن احداث نماید فی‌الفور دولت انگلیس و مأمورین آنها در این کار نفوذ کردند و خیالات دولت ایران را منصرف نمودند این بنده هر چه فریاد میکند که ابدأ در این امر مأمورین دولت انگلیس مداخله نکرده‌اند شما اشتباه کلی دارید میگویند سفارت کبرای ما از لندن مفصلاً بمانوشته معلوم کرده است که مانع اینکار دولت انگلیس است باستظهار

۱۰ - منظور Chemin de fer بمعنی راه آهن است .

میرزا ملکم خان چرا که او طالب نیست کمپانی دولت روس در ایران شمن دفر احداث نماید مشیرالدوله هم بدون اجازه میرزا ملکم خان نمی تواند اقدام باینگونه کارها نماید گویا مسیو بیکر وزیر مختار این دولت این روزها چنانکه در تلگراف عرض کرده بود با اجازه امپراطور وقت ملاقات خواسته همه این تفصیلات را شفاهاً به اعلیحضرت شاهنشاهی معروض خواهد داشت و جواب خواهد خواست. چون استحضار بندگان حضرت اجل پیش از وقت تا ورود دستورالعمل وزیر مختار لازم بود این بنده مراتب را جسارت کرد عرض نمود که تا زودتر بهر تدبیر است رفع این غائله را بفرمائید. زیاده چه جسارت شود. ۲۳ شهر رمضان ۱۲۹۱.

سواد خط خود ساعدالملک:

تصدقت شوم این روزها بالکلیه تغییر حالت در جمیع امورات در حضرات ظاهر میشود. در امورات و مطالب اتفاقیه سفارت نیز کمال سردی و بی اعتنائی بروز می دهند خداوند شخص آنجناب اشرف را که آرزوی نداشتند مگر ترقی و ثروت ملت و دولت ایران از شر این دو همسایه حفظ بفرماید بهر کدام که نزدیک تر بروید طرف مقابل همین معامله را برپا خواهد کرد لکن قوت قلب خودتان را زیاد فرمائید توجه خدا با آنجناب خواهد بود. زیاده جسارت مینماید.

سواد جواب بسفارت انگلیس ۱۱

بتاریخ ۱۷ شوال ۱۲۹۱

وصول مراسله مورخه ۳ شهر شوال ۱۲۹۱ و ۱۴ نوامبر ۱۸۷۴ آنجناب جلالتمآب را با کمال شرف اعتراف می نمایم و متأسفم که اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان با آنجناب مأموریت داده اند در تقویت امری که در نظر اولیای

دولت ایران کان لم یکن و در حکم معدوم است، زیرا که دوستدار به اعتقاد خود، دولت علیه ایران آنچه لازمه مساعده و موافقت بود تا بدرجه که در قوه داشت در باره بارون رویتر بعمل آورد که شاید مومی الیه بتواند شرایط امتیازی که باو داده شده بود بعمل آورد و پس از آنکه بارون مومی الیه ظاهراً و علناً از عهده تعهدات خرد نتوانست بیرون بیلید و از تحقیقات خارجی که در کمال دقت کار گذاران دولت ایران در باره بارون مومی الیه بعمل آوردند و مأیوس شدند که اوقوه و مکنات انجام تعهدات خود را داشته باشد و یقین کردند که منظور و مقصود مومی الیه کار کردن و با تمام رساندن امورات متعلقه بمنافع عامه چنانچه در قرار نامه قبلی مندرج است نبوده بلکه میخواهد در فرنگستان این امتیاز را وسیله یک معامله معتنا به بجهت خود قرار بدهد آنوقت بدلیلی که در مکاتبات فیما بین دوستدار و عالیجاه، مستر گالنس مندرج است و در موقع خود سواد جمیع آنها بسفارت اعلیحضرت پادشاه انگلستان داده شده است امتیاز مزبور را بنا به قصوراتی که از بارون رویتر بوقوع رسیده بود لغو و باطل نمودند و اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان این حرکت اولیای دولت علیه ایران را عاقلانه معدود نموده رفتار ما را تصدیق و تحسین نمودند و اگر دولت ایران ذره [ای] حق از برای بارون رویتر تصور میکرد هرگز و هیچ امتیازی به کمپانی دیگر نمی داد و در این موقع بخاطر محترم آنجناب جلالتمآب می آورم اظهاراتی را که در باره امتیاز بارون رویتر، وزیر مالیه و وزیر امور خارجه اعلیحضرت پادشاه انگلستان در پارلمنت ملی انگلستان نموده اند. با کمال احترام معدوم از اظهاراتی که بنظر دوستدار هیچ راهی بجهت مداخله رسمانه سفارت سپرده با آنجناب فیما بین دولت ایران و بارون رویتر نمی آید صورت جوابی که به پروتست مستر گالنس از جانب دوستدار نوشته شده است بجهت استحضار آنجناب جلالتمآب فرستادم. همواره دوستدار را نسبت به خودتان در احترام فائقه برقرار دانید.

= ۶ =

سواد کاغذی است که از سفارت دولت انگلیس بوزارت امور خارجه
نوشته شده است ۱۲

مورخه ۳ شهر شوال ۱۳۹۱

چون عالیجاه مجدت و نجدت همراه مستر کالنس و کیل بارون روتر در
این مملکت در مقابل قراردادی که بیک کمپانی روسیه داده شده برای ساختن
راه آهنی مابین تبریز و جلفا پروتست رسمی نموده است، دوستدار از جانب
اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان مامور است که پروتست مذکور
را بموجب اظهار رسمی بدولت ایران رسماً تقویت نماید. آنجناب مستطاب
اشرف ارفع قبل از وقت مطلع بودند که اولیات دولت اعلیحضرت پادشاه
انگلستان عمداً تا بحال خود را نگاهداری نموده‌اند از اینکه بدوستدار
پیش از این دستوار العملی بدهند که من غیر رسماً اقدامات مستحسنه بعمل
بیاورد که با دعاهای بارون روتر استماع منصفانه حاصل نماید چرا که
اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان مایل بودند که از هر چیزی که
شبهه بمداخله در امور داخله ایران بوده اجتناب نمایند آنجناب مستطاب
اشرف ارفع نیز در خاطر خواهند داشت که در چند ماه قبل دوستدار بر حسب
دستور العمل از اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان بآنجناب مستطاب
اشرف ارفع حالی نمود که اگر چه اولیای دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان
نمی‌توانستند از قرار داد بارون روتر در حالتی که داشت، تقویت نمایند
لیکن خوشوقت می‌شدند اگر گذارده شود بارون روتر از هر جزو قرارداد
مذکور که دولت ایران آن را فارغ از ایراد بدانند بهره‌ور شود. اولیای دولت
اعلیحضرت پادشاه انگلستان قلباً معتقد هستند که بارون روتر حق صحیحانه
در شکایت نمودن دارد، اگر چنانچه دولت ایران بخواهد راه آهنی به تبریز

ساخته شود و یا اجازه ساختن آن بکس دیگری داده شود لهذا دوستدار مأمور است که با ولیای دولت علیه ایران اصرار نماید مصلحت موقوف داشتن هر نوع اقدامی را در خصوص اجازه نامه بکمپانی روسیه مادامی که ادعاهای بارون روطر درست سنجیده نشده و بایشان ختم عمل نشود. ۳ شوال ۱۲۹۱

=۷=

سواد کاغذ ساعد الملك که بخط خود نوشته ۱۲

۷ شوال ۱۲۹۱

تصدقت شوم حالت این بنده در اینجا این اوقات نوعی شده است که نه من بعد مقدور خواهد شد مطالب و عرایض لازمه خود را بتوسط تلغراف عرض نماید نه بایوست بفرستد. آنکه تلغراف رمز است مفتاح آن در دست اینهاست بمجرد آنکه تلغرافی از سفارت فرستاده میشود فی الفور استخراج کرده از مطالب آن استحضار حاصل مینمایند بعد روانه می کنند نه فقط این فقره در اینجاست در خود طهران هم آنچه که بندگان حضرت اجل مشغول می شوند نقیرا و قطمیراً وزیر مختار این دولت خبر دارد مثل این است که در همه جا جاسوس آنها همراه جنابعالی است. تلغراف اخیر این بنده که با خط رمز بود در باب شرفیابی وزیر مختار عرض و انفاذ نمود بعد از دو روز از وزیر مختار تلغراف رسیده بود که تلغراف وزیر مختار ایران دایر بچه فقره بود که حضرت اجل همینکه از مضمون آن استحضار حاصل کرد بدون آنکه این تلغراف را بشاه عرض نماید برداشت رفت سفارت انگلیس از همه مقدم طامسمن را اطلاع داد و از او خواهش کرد که از شاه اذن و اجازه شرفیابی حاصل کرده بعض عرایض لازمه خود را عرض نماید بدیهی است وزارت خارجه هم

۱۳- مجموعه ۱۹۹۶. Suppl. Pers. برک ۸- این نامه رامیرزا عبدالرحیم خان ساعد الملك که سفیر ایران در سن پترزبورگ بوده (صفحه ۳۲۷ ج ۳ منتظم ناصری) به- طهران نوشته است و مخاطب نامه معلوم نیست.

که همان روز مضمون آن را می‌دانست بوزیر مختار اطلاع داد. حالا دوسه روز است که با این بنده در سر این فقره مکاتبه دارند. این بنده دید که انکار و تحاشی ثمری ندارد بجهت اینکه بهتر از خود بنده از تفصیل این تلغراف و راپورت که بتوسط پوست عرض کرده بود باخبر هستند گفتم بلی درست است من باین مضمون هم تلغراف فرستادم راپورت هم کرده‌ام، هر گاه این فقره صحت داشت و داردمن تکلیف مأموریتی خود را بعمل آورده‌ام، اولیای دولت متبوعه خود را مستحضر ساخته‌ام، هر گاه حرف بی‌اصل و بی‌ماخذ است بدولت خود تلغراف کرده‌ام آنهم بشما داخل ندارد مسئله ایست میانه من و وزارت خارجه در صورتیکه از آنجا تحقیق مینمایند جواب آنرا هر گاه داشته باشم عرض میکنم والا ایراد شما در اینباب معنی ندارد. میدانم اصل و درد در کجاست. تلغراف بنده زودتر از دستور العمل اینجا بوزارت جلیله رسیده است و آتش گرفته‌اند پی بهانه میگردند. اینکه وزیر مختار انگلیس از شاه اذن ملاقات خواسته است این فقره هم عقده بزرگی در دل اینها شده صریح میگویند که میرزا حسین خان^{۱۴} جمیع حرکات و سکنات خود را با صوابدید دولت انگلیس میکند و میخواهد روز بروز بر تساطو اقتدار دولت انگلیس در ایران زیاد نماید. دولت روس بهیچوجه متحمل اینگونه حالت‌های او نخواهد شد. در هر حال با این بنده در سر این فقره بالکلیه تغییر حالت داده‌اند. من بعد همه عرایض بنده و تلغرافهای لازم را باز کرده خوانده‌ام. دور نیست گله و شکایت اینجا از این بنده تا بطهران هم برسد. شما سلامت باشید، بنده باک و بیمی از کسی ندارم گذشته از اینکه در بندگی دولت تکلیف خود را بعمل می‌آورم آنچه که بشخص بندگان حضرت اجل لازم است باید از همه اینها چشم پوشیده بهر وسیله که مقدور است اطلاع دهم این عریضه را در لف پاکت جنرال قونسول تفلیس باسم میرزا حسین خان فرستادم باز خاطر جمعی ندارم که باز نکرده خواهند فرستاد، استدعا دارد در جمیع موارد من بعد کمال مراقبت را بعمل بیاورند که راه عنذ و بهانه اینها مسدود شود.

۷ شوال ۱۲۹۱

۱۴- مراد، میرزا حسین خان مشیرالدوله، پهلدار اعظم است که ارسال ۱۲۸۸ قمری صدر اعظم و وزیر امور خارجه بوده است (و.ک به ص ۳۲۱ و ۳۳۳ ج ۳ منتظم ناصری)

=A=

سواد مر اسله ایست که از مزارت دولت انگلیس بوزارت خارجه ایران نوشته اند ۱۵
مورخ ۲۱ شهر ربیع الاول ۱۲۸۲

نظر بصحبتی که در چندی قبل با آن جناب مستطاب ارفع شرف اظهار داشت
و همچنین با آنکه در پانزدهم نومبر گذشته داشت مربوط بر یورش بی فایده
که دوستدار را مستحضر نمودند از آزادخان هارانی بر ملک کوحک برده بود
چون در همان وقت آن جناب مستطاب اشرف ارفع یادداشتی را که اعلیحضرت
اقدس شهرباری مرقوم فرموده بودند برای دوستدار قرائت نموده دایر بر
آنکه چنانچه آزاد خان مجدداً بر آن بلوک بیاید او را تعاقب خواهند کرد
اگرچه توی خاک کلات بوده باشد دوستدار این فقره را یاد آور خاطر آن جناب
مستطاب اشرف ارفع نمود که جناب وزیر امور خارجه سابق مکاتبه دوستدار
را با خود در باب سرحد ایران و کلات ناکام گذارده بود و بخاطر آن جناب
مستطاب اشرف ارفع آورد که تا زمانیکه دولت علیه مر اسله تصحیح شده را
که دوستدار باو داده بود قبول بنماید قرارداد اولی اولیای دولت اعلیحضرت
پادشاه انگلستان در حکمیت مکران که اعلیحضرت اقدس شهرباری در اول
ماه سپتمبر سنه ۱۸۷۱ قبول فرمودند بر قرار است بر حسب این قرارداد بلوک
کوحک از تصرفاتیکه بدولت ایران داده شد خارج و بکلات واگذار شد لیکن
از قرار مر اسله تصحیح شده قرارداد مذکور تا این درجه تغییر یافت که سرحد
کلات ۱۶ بطرف شرقی کوحک کشیده شد بعوض طرف غربی آن و بدین واسطه
بلوک مذکور از کلات خلع گردید اگرچه رسماً بدولت علیه واگذار شد
خالی از لزوم است که دوستدار اظهار بدارد چقدر مطلوبست که دولت علیه
ایران بیان قبولی خود را بیشتر ازین در تعویق نگذارد لهذا حال را مصدع
شده جویا میشود که اعلیحضرت اقدس شهرباری مایل هستند که خط سرحدی

۱۵-برک ۲۴ مجموعه ۱۹۹۶ Pers. Suppl.

۱۶- عبارت سرحد کلات دوبار در متن تکرار شده است

کلات را قبول فرمایند بطوریکه در مراسله تصحیح شده ضبط شده که همان مراسله در عوض آنکه در اول ماه سپتمبر سنه ۱۸۷۱ داده شده بود با ولیای دولت اعلیحضرت اقدس شهریساری اظهار شده است در صورتی اعلیحضرت اقدس شهریساری قبول بفرمایند مصدع شده بآن جناب مستطاب اشرف ارفع زحمت اظهار میدهد که در هر حال از خطی که بطرف شرقی کوحک کشیده شده صریحاً نباید تجاوز نمود و در صورتیکه دولت علیه از قبول نمودن مراسله تصحیح شده فوق‌الذکر انکار نماید دوستدار باید نیز اظهار بدارد که دولت علیه ایران علناً هیچ حقی ندارد که در کوحک که بر حسب قرارداد اولی که آنرا قبول نمود خلع شده مداخله نماید زیاده زحمتی ندارد فی ۲۱ شهر ربیع الاول ۱۲۹۲

= ۹ =

سواد کاغذی است که وزیر مختار انگلیس تکلیف نمی نماید از طرفین امضاء
و مبادله شود^{۱۷}

چون بموجب قراردادیکه در اول ماه سپتمبر سنه ۱۸۷۱ فیما بین مرحوم چارلس الیس صاحب و جناب جلالتماب میرزا سمیدخان وزیر امور خارجه اعلیحضرت پادشاه ایران تکلیف شد که برای تشخیص دادن و رجوع در آئینده یکنفر صاحب منصب مهندس خاصه انگلیس باتفاق یکنفر صاحب منصب که از طرف دولت ایران مأمور شده نقاط مقدم و وضع سرحد حالیه ما بین بلوچستان ایران و دولت کلات را که مازور جنرال کولد اسمد معین کرده است برای ضبط دفتر سرکشی دقیق نمایند و چون بر حسب آن قرارداد مازور سنجن صاحب منصبی از مهندسین خاصه درلت انگلیس و میرزا علی اشرف خان مأمور دولت ایران هر دو باین خدمت مأمور شدند و مأموریت خود را انجام داده بانقشه مراجعت بدارالخلافه کردند و آن نقشها ملاحظه شد و چون علاوه بر آن دولت

ایران خواهش نمود که دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان مسئله خارج نمودن بلوک کوحک را در خاک ایران و داخل نمودن مأمور دولت انگلیس، آن را در مملکت کلات مجدداً بسنجد. خطوط در نقشه حاضره که تفصیل سرحد آن در ذیل حالی شده طرفین بآن رسیدگی نموده در عوض هر گونه نقشه و مراسله و قرارداد :

اول از نقطه اخیره بطرف شمال یا آنکه از دریا دورتر باشد که بناشود حد غربی خاک کلات عموماً ولایت وسیع دیزک است متصرفی دولت ایران مشتمل بردهات زیاد یا بلوک کوحک، جالق و کالیکان در خط سرحدیه واقع است لکن زیر دست این دو بلوک و مابین دیزک و پنج کور یکقطعه ملک است که کلیه کوهک میگویند و مشتمل است بر کوحک و کنار بسته و اسفندک که در خصوص آن خطی کشیده خواهد شد که زمینهای غیردی ذرع غرب و سزی داخل حدود پنج کور میشود این زمینها سرحد حقیقی کلات خواهد بود ثانیاً پائین پنج کور متصرفی سرحد کلات الی کنار دریا بلیده است بانضمام زامران و ملحقات دیگر مند و دشت جزو خط سرحدیه دولت ایران بلوکات و اراضی میباشد که متعلق به سرباز و با هوودشتیاری هستند. حد دشت از روی خط مطولی مشخص است که در روی نقشه بطرف غربی کوه در ابل که واقع است مابین رود باهوودشت الی دریا در خلیج کوتر کشیده شدتالناً بطور اختصار پنج کور باغرب و سری پاروم و ملحقات دیگر بلیده و زامران با ملحقات دیگر مند بانضمام تومپ و نصیر آباد و کیچ و همه بلوک و دهات و ملحقات بطرف شرقی دشت و ملحقات آن الی دریا این اسامی خط سرحدیه کلات را می نماید یعنی آنچه ملک است بطرف شرقی خط سرحدیه تصرفات حالیه دولت ایران و آن خط سرحدیه مشتمل است بر دیزک بانضمام بندپشت و سرباز و پیشین باهوودشتیاری. رابعاً علاوه بر آن مقرر است که دولت ایران نه ادعا و نه حق و اسمی باراضی سمت شمال پنج کور و یا در کنار راست رودمشکراز کوهک ببالا

نخواهد داشت خامساً مقرر است که هر گونه گفتگوی جزئی مرجوع بآب و ملك مشكوكه فیه و حق عبور و مرور و غیره که من بعد بمیان بیاید و طرفین نتوانند میان خودشان بگذرانند بیالیوز پولتیکه دولت انگلیس مقیم کوادر رجوع خواهد شد که قرار اتمام آن را بدهد سادساً دستخط گذارنده‌ها از طرف دولت متبوعه خود مراسم تهنیت و تبریک را مبادله می نمایند برای اینکه این مسئله پر زحمت بفرخندگی ختم گشته و بدان واسطه جهات اهم زحمت و مرارت که مایه اغتشاش در روابط دوستی که آنقدر مطلوب است فیما بین کار گذاران دولت علیه ایران و کویت رفع شده است .

= ۱۰ =

جوابی است که از وزارت خارجه در جواب مراسله سفارت انگلیس

نوشته خواهد شد ۱۸

اعتراف و وصول مراسله مورخه ۲۱ شهر ربیع الاول ۱۲۹۲ آنجناب جلالت‌مآب را در کمال شرف نمود در جواب زحمت افزا می شوم که دولت علیه اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی خلاداله‌ملکه و سلطانه حاضر است که نقشه ثانی دولت انگلیس را در ماده تعیین سرحدات ایران با کلات بقدری که تعلق بسرحد کلات دارد و اساس قبول حکمیت دولت انگلیس هم انحصار به تعیین و تشخیص سرحد فیما بین ایران و کلات داشت بشناسند و آن سرحد را محترم دانسته مادامی که از جانب خان کلات وسیله و حق تجاوز داده نشود تجاوز از آن سرحد را تجویز نفرماید و نوشته تصحیح شده را با آنجناب جلالت‌مآب امضاء نماید لیکن صریحاً به آنجناب اطلاع می دهد که دولت علیه ایران کوهک و اسفند رود و متعلقات آنها را بقدری که داخل خط سرحد کلات نشده است ملك متصرفی و حق صحیح خود می داند و از سالها است که در تصرف داشته جزء لاینفک ممالک محروسه ایران و ساخلوی دولت در آنجا متوقف است گفتگو و مداخله هیچ دولتی را در آنجا جایز نخواهد شمرد و تمکین نخواهد کرد

= ۱ =

نامه وزارت خارجه ایران به میرزا ملکم خان سفیر ایران در لندن^{۱۹}

مهر شیروخورشید

وزارت امور خارجه

کابینه وزیر خارجه

مورخه ۲۲ شهر رمضان ۱۲۹۵

نمره ۱۴۰

فدایت شوم در هشت ماه اخیر مشاغل فوق العاده که برای سفارتهای دولت علیه مقیم در بارهای خارجه در موقع مسافرت موکب همایونی بفرنگستان حاصل شده بود مانع از رسیدن راپورتهای تکمیلی وزارت خارجه بود چنانکه در مسئله چین و صورت اجرای مسئله ترانسوال که اینقدر عالم سیاسی رامشغول داشته بود و دارد هنوز راپورت صحیحی در دفتر وزارت خارجه بهم نمیرسد حالاً که بحمداله تعالی ذات مقدس همایونی بسلامتی به دار الخلافه نزول فرمودند سفارتهای در مشاغل فوق العاده خود فراغت حاصل کردند باین مختصر مزاحم میشوم که وزارت خارجه کما فی السابق منتظر و متوقع وصول راپورتهای صحیح از جانب اشرف عالی خواهد بود و این نکته را هم لازم میدانم خاطر نشان کنم که ذات اقدس شاهنشاهی ارواحنا فداه و اولیای دولت علیه بواسطه وجود سفارتهای محترمه خودشان در خارجه نباید محتاج بوصول روزنامهها باشند اطلاعات صحیح از امور داخله دولتی که در دربار آن متوقفند و اتفاقات سیاسی و مرادوات بین المللی و غیره از سفارتهای دولت علیه مقیم در بارهای خارجه متواتراً باید برسد از پارسال دفتر وزارت خارجه اصلاح و بطرز دفاتر فرنگستان مرتب شده چنانکه جنابعالی میتوانید مطمئن باشید راپورتهای سفارت آنجناب عالی مرتباً ضبط شده زحمات جنابعالی در حال و آتیه منظور خواهد بود تشکیل

بیانیه هم مؤید همین مقصود است و مطالبی که بیشتر نمی‌توانستند راپورت نمایند حالا نامه مرقوم خواهید داشت که اولیای دولت علیه بی اطلاع نباشد و این نکته را هم لزوماً مصدع میشوم که چون بسیار مایلیم عین راپورتهای جنابعالی از خاکپای اعلیحضرت همایونی گذشته زحمات سفارت منظور نظر کیمیا اثرملوکانه باشد لهذا قدغن خواهید فرمود که راپورتهای بقدر امکان جامع و مفید مرقوم دارند. زیاده زحمت افزاست.

= ۲ =

دستور العمل ناصرالدین شاه به میرزا ملکم خان ناظم الدوله ۲۰

ناظم الدوله در مسئله جاسک و سایر بنادر فارس هنگام حضور مذاکراتی شد مخصوصاً در باب بندر جاسک مشروحتی تذکار شد که تکرارش لازم نیست پس از مرخصی شما فقراتی در آن مسئله روداد که شرح آن از قرار کتابچه ایست که حسب الامر وزارت امور خارجه ایفاد شده است مطلع می‌شوید فقرات راجعه به بحرین را هم که اطلاعات کافی به شما داده شده البته پس از ورود بلندن باید در کمال اهتمام و بعنوان تشکی با اولیای دولت فخریه انگلیس این مسائل را مطرح مناظره و مذاکره قرار داده اظهار کن که دولت انگلیس همیشه خود را دوست صادق و حامی و حارس دولت علیه ایران محسوب داشته و از روی کمال دوستی است که دوستی دولت علیه ایران را خاص خود می‌خواهد و از اختصاص دولت دیگر در دوستی این دولت اظهار مضایقه می‌نماید ملاحظه نمائید این سلوک و رفتاری که از ما مورین آندولت بظهور رسیده و میرسد هیچ مناسبتی بآن مراتب دوستی دارد؛ سؤال کنید اگر کسی ملک بایرلم یزرعی داشته باشد و یکچندی بآبادی و دایر کردن آن ملک نپردازد هیچ دولت همجواری بدون اطلاع دادن صاحب ملک بنای تصرفات مالکانه در آن ملک می‌کند؛ همچنین در باب گفتگوهای راجعه به بحرین در کمال اهتمام و سختی ایستادگی کن و خاطر

اولیای آندولت را کاملاً متذکر و ملتفت نموده مستشعر نمائید که اینطور اقدامات منافات کلی با دوستی‌هایی که از آندولت همیشه اظهار میشود و ما منتظر آثار و نتایج آن اظهارات هستیم دارد. وقتی که در مقام عمل این نتایج بنظر میرسد مایه یأس کلی و بی‌اعتمادی کامل خواهد بود باید بهر تقریر و تحریر کافی که شاید و باید این منحرفات را با استقامت آورده نتایج اقدامات خود را معروض دارید. زیاده فرمایشی نیست فی ۱۹ شهر ربیع‌الثانی ۱۳۰۴»

سفر قتل عماد و دولت میران
سازم اسرار

چنانچه از جناب بیست نصاب مقرر خان در برقراری و غیر مخصوص دولت میران نام

وزارت عدالت در تهران اطلاع داده است مشاهده نام در این دولت است

دولت مشاهده کرده من نام تمام احکام آن را بجمع درج خواهد شد و در اختیار

پرتال جامع علوم انسانی

دولت میرانیه منق و مشروط به دستور داشته کی قعه صحابه و غیره تعیین می

مقتدره که عثمانیه در محاکم ایران در همین مضمون و محاد عثمانی در برده اند

به دست رسیده با اطلاع آن حکومت که اگر در صورت بی برسد

مذکورین در دست منبذد جان دولت میران طبق مضمون است

Handwritten notes on the right side of the page, including the number 641 and various illegible script.

هشتاد و نه

کتابت شده است در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

در روز...

تجدید و ترمیم کتب خطی و کتب چاپی
شاهزاده جهانگیر علی خان در سال ۱۸۷۲

این کتب بعد از مرگ و تصدیق به واسطه کاتبان خطی و کتب چاپی در سال ۱۸۷۲
تجدید و ترمیم گردید

در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد و در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد

کتابخانه کتب خطی و کتب چاپی در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد

شعبه کتب خطی و کتب چاپی

کتابخانه کتب خطی و کتب چاپی در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد

کتابخانه کتب خطی و کتب چاپی در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد

کتابخانه کتب خطی و کتب چاپی در وقت بهر کسین عهدی که تخریب شد
(دکتر)

بهره نذر بگذاشتی قرضه خود را و نه صدک بیک بیگانه و نه...

بهر من بودی و من تمامه صبح خود را بگذاشتم و بگذاشتم...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

و نه صدق من که در غرضت بگذاشتم و نه صدق من که در غرضت...

بهر من بودی و من تمامه صبح خود را بگذاشتم و بگذاشتم...

بهر من بودی و من تمامه صبح خود را بگذاشتم و بگذاشتم...

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
شماره ۱۷۱۱

دستورالعمل شماره ۳ مورخه ۲۹ خرداد ۱۳۵۱ و ۱۴ خرداد ۱۳۵۲ که مستوفی سابق ریاست جمهوری
در این باره صادر کرده است

حضرت آیت الله العظمی بروجردی مد ظله العالی در خصوص این امر فرموده است که این
دستورالعمل در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و در صورتیکه
بصورتی که در این دستورالعمل آمده است

بصورتی که در این دستورالعمل آمده است و در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن
صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

این دستورالعمل در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد
در این باره که مستوفی از بهر آنکه در مقام دولت است باید از این امر بیخبر باشد و
در صورتیکه در جهت تقویت امر و نه تضعیف آن صادر شده باشد

مداد حضرت و حضرت با کمال و کمال

سنة ۱۲۹۱

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

Handwritten notes in the right margin, including the name 'محمد باقر' and other illegible text.

در هیئت رتبه عالی مدرس و تدریس

مدرسه معارف

پژوهش
 مرکز علوم انسانی و مطالعات
 برتال جامع علوم انسانی

مجموعه کتب و اسناد
 در تاریخ و جغرافیا
 و ادبیات و فلسفه
 و علوم انسانی
 و حقوق و اقتصاد
 و علوم اجتماعی
 و علوم طبیعی
 و علوم ریاضی
 و علوم پزشکی
 و علوم هنر و معماری
 و علوم ورزشی
 و علوم فناوری اطلاعات
 و علوم نوین

اعتراف میسر شد که در ۱۱ شهریور ۱۳۱۱ بابت بابت ملک فروخته و بابت ملک فروخته

بصحت این امر پذیرفته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

بابت ملک فروخته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

بابت ملک فروخته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

بابت ملک فروخته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

بابت ملک فروخته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

بابت ملک فروخته شد که در سند مذکور در تاریخ مذکور بابت ملک فروخته

مهر و امضاء در تاریخ مذکور در سند مذکور در تاریخ مذکور

وزارت امور خارجہ
کابینہ وزیر خارجہ
مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء
نمبر ۱۲

نمبر ۳۹ دستاویز نمبر ۱۱۱۱ مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

درج ذیل دستاویز نمبر ۱۱۱۱ مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

مورخہ ۲۲ جون ۱۹۴۷ء

